

țescă. Acești tineri se trămiteau la universitatea din Viena pe baza rescriptului regesc din 13 August 1816, și ei au fost, pe cât îmi aduc aminte, următorii: Fulea, Moga (Ioan), Duma, Gherman, Panoviciu, Bădilă, Popoviciu, Popasu, Hania, Tipeiu, Dr. Pantazi și Popea.

Dară, pre lângă toate asupririle și nedreptățile politice, trebuie să observ și aici, cum observai mai sus în respect politic, că și noi, și cu deosebire ierarchia noastră, încă purtăm în mare parte vina stărei noastre bisericesti din acel timp, demnă de totă compătımirea. Nu e locul aici să inculpăm pre nimeni în special, dară atâta totuși trebuie să ȃic, că de am fi avut noi în fruntea afacerilor bisericesti bărbați mai corespunđători chemărei lor înalte, mai interesători pentru binele comun al bisericeii, tot nu am fi scăpătat așa de tare; tot am fi putut sta mai bine în multe privințe. Metropolitul Șaguna ȃicea: că, să fi venit el în Ardeal măcar numai cu 10—15 ani înainte de 1848, ar fi făcut minuni. Și el încă se aședă de episcop tot înainte de anul menționat, va să ȃică, înainte de libertățile eluptate în decursul anului aceluia și al celui următoriu, dară lui nu i se dedă nici o instrucțiune, și cu atât mai puțin una dejositóre ca cea amintită pentru episcopul Moga.

Aceste cu privire la biserica ortodocsă din Ardeal; érá ce privesce aceea-și biserică în Ungaria propriă și în Bănat, apoi observ, că ea în părțile acestea, nu era așa de apăsată din partea legislațiunei și a regimului politic, ca la noi, și s'ar fi putut mișca cu mult mai liber progresând chiar în afacerile sale, încât despre partea statului. Rėul cel mare și pedecile cele multe, ei i veniau acolo mai vėrtos din partea supremației sėrbesci, respective a episcopatului sėrbesc, care din motiv național sėrbesc persecuta până la mórte pre románi, pre cari deja ii subjugase sieși bisericesce, căutând cu ori ce preț a ii desnaționalisa și a ii preface în sėrbi.